

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 11

Det har blivit en ständigt återkommande inledning att konstatera, att skaran som får dessa Nyhetsbrev ständigt växer. Sålunda har vi nu några som får detta Nyhetsbrev för första gången. Därför – särskilt för dig som är ny - några ord om Nyhetsbrevens syfte och innehåll:

I mitt ständigt pågående grävarbete i vår lokala historia träffar jag gång på gång intressanta saker. Jag vet att många andra också skulle vilja ta del av detta. Vissa saker hamnar på hemsidan. Redan nu vill jag därför lämna tipset: kolla gärna hemsidan –

www.bjareforlaget.com

Våra vänner ute i världen

Åtskilliga av dem som får dessa Nyhetsbrev bor utanför Sveriges gränser. Personer med någon form av Bjäre-anknytning. Det kan vara de som har fått jobb utomlands eller ättlingar till bjärebor som utvandrat.

I tidigare Nyhetsbrev har jag flera gånger nämnt att jag är både glad och överraskad över det stora antalet utländska besök på min hemsida. Sensationellt höga siffror. Särskilt när det gäller USA. Överraskande höga siffror finns även för Kina och Japan.

Sådana var vi bjärebor på 1800-talet...

Sedan en tid arbetar jag med ett projekt under namnet **Bjärebor berättar om Bjäre**. Under mina "sökningar" om vår historia i arkiven har jag träffat på ett antal personer som har skrivit utan att det har blivit publicerat. En av dessa är klockaren och läraren i V. Karup på 1840-talet, Sven Rosenberg. Han kom från en annan del av Skåne och kunde se på bjäreborna med en "utifrån-vy", dvs besökarens syn. Samtidigt hade han genom många års tjänst inom V. Karup och Hov och nära umgänge med befolkningen lärt känna den lokala befolkningen väl. Låt mig bjuda på ett litet smakprov. Så här skildrar han 1940-talets V. Karupsbor och hovsbor:

"Sedligheten var så god som på de flesta andra orter, och vad grannsämja, inbördes hjälpsamhet och umgängsamhet med varandra angår, så var dessa dygder ganska allmänna. Folket var böjt för fridsamhet och de fick vara i fred, och det fanns en högt uppdriven lokalpatriotism. De kände sig varken som skandinaver eller svenskar, utan de voro karupsbor eller hovsingar. Allt annat – språk, seder, klädedräkt, levnadssätt etc. , var för dem främmande och bemöttes med misstro, medan allt deras eget stod högt värde. Det var naturlig instinkt och sedvänja. Förfäderna hade så brukat, och därför gjorde nuvarande generation sammalunda".

Rosenberg skildrar också den stora roll som sjöfarten spelade för bjäreborna under 1800-talet. Även livet hemma i Bjäre påverkades av detta. Han konstaterar att många män är till

sjöss under långa perioder. Kvinnorna sköter gården hemma i Bjäre med allt vad det innebär. Men kvinnorna sköter inte bara det som hör jordbruket till. Rosenberg skriver: *Jag har själv med förundran hört icke blott kvinnor utan flickor tala om kurs- och fraktförhållanden, om Petersburgstandard, om engelska tonns, om sterling och francs raskare än jag kunde följa med.*

Fler glimtar från Rosenbergs skildring finns på min hemsida www.bjareforlaget.com.

Jag har f.ö. stött på fler som skrivit om Bjäre. De representerar olika tider och olika yrken: en dräng, en lantbrukare, en grävmaskinist, ej sjöman etc.

Kanske en bok

Materialet är intressant. Jag vill gärna dela med mig, eftersom jag vet att många bjärebor – och även andra – är intresserade.

Det skulle kunna ske i bokens form. Om intresse finns...

”Vi kommer tillbaka – om oss vingarna bär”

1984 uppmärksammade vi att det hade gått 40 år sedan en mycket dramatisk händelse inträffade här hemma i Bjäre under 2:a världskriget. Ett av de bomplan, som deltog i bombräderna i Tyskland hade träffats av luftvärnseld under färden över Danmark och störtade – med full bomblast – i Dala vid Båstad.

Med hjälp av uppgifter som jag fick från forskare som studerat såväl svenska som brittiska arkiv kunde jag följa besättningens öden från det att planet tankades i England, färden över Danmark och slutligen störtningen vid Båstad. Det blev en artikel för årsboken Bjärebygden 1984- som jag f.ö. då även var redaktör för.

Under forskningsarbetet inför artikeln var det naturligt att även insamla ljudeffekter. Det var förstås inte något som kunde användas i artikeln. I stället blev det ett radioprogram! Jag gjorde det för Sveriges Radio - närmare bestämt Radio Kristianstad. I detta kunde jag till den muntliga berättelsen foga även den tidens musik: Ulla Billquist med ”Min soldat”, Glenn Millers orkester med den tidens melodier, Vera Lynn med ”We’ll meet again” och ”When the lights go on again – all over the world” osv.

I radioprogrammet manar jag också fram bilden av vad som händer här hemma i nordvästskåne denna kväll den 29 augusti 1944. Bl.a. kan vi gå på bio. I Ängelholm kan vi se ”Luften är vårt liv”. På Olympiabiografen i Torekov visas ”Herre med portfölj” och på Scala i Båstad ”Den farliga skuggan”. De politiska partierna har möten och visar sina valfilmer inför det stundande riksdagsvalet. I Helsingborg förbereder man sig för giganternas kamp – Gunder Hägg mot Arne Andersson osv. På cafe Solbacken i Båstad har man säsongsavslutning med bl.a. ljuseffekter - ”kulörta lyktor, stearindoftande papperslyktor, som får den vackra naturanläggningen att likna en lysmaskidyll”

Vad besökarna där inte kan ana den kvällen är, att bara några timmar senare kommer det att bli helt andra ljusilluminationer bara ett stycke därifrån. I Dala vid Båstad.

Det är f.ö. inte bara Båstad som får ”besök” av bomplan som störtar. Sju plan störtar. Ett av dessa i havet utanför Vejbystrand.

Radioprogrammet fick titeln **”Vi kommer tillbaka – om oss vingarna bär”**

Jag bandade programmet från radion för eget bruk och har nu lagt det på en CD för eget bruk. Har dock gjort några få extra exemplar. Är du intresserad kan du höra av dig. Priset är 85 kr

Bokpaket

3 böcker har jag utgivit på eget förlag – Bjäreförlaget – nämligen:

- Så blev Båstad tennis. Båstads utveckling till att bli ett svenskt tenniscentrum
- Bilder av ett sekel i Bjäre. En bred skildring av Bjäre i bild under 100 år
- Vår Bjäre historia i bild. På 336 sidor presenteras ca 500 bilder från Bjäre

Sammanlagda priset för de tre böckerna är 905 kr.

Samtliga böcker för sammanlagt 500 kr.

Bokpaketet kan hämtas hos författaren, Hallavaravägen 102 i Båstad. Övriga adress- och tel-uppgifter i slutet av brevet.

Bjäre Sommarland

I ett tidigare Nyhetsbrev nämnde jag, att vi tagit fram några få DVD-ex av filmen Bjäre Sommarland – filmen som jag, tillsammans med Börje Isaksson spelade in omkring 1960. De få exemplaren gick åt som smör i solen. Det har aldrig varit avsikten att filmen skall säljas i någon stor upplaga. Dock har vi sagt att med tanke på det stora intresset tar vi fram ytterligare några få ex. Hör av dig snarast om du önskar komma över ett ex. Pris 300 kr. Beställ via mejl kalle@bjarenet.com

Ivar Kreugers närmaste man

Krister Littorin, byggde sin drömvilla i Torekov. Med slottet Miramare i Trieste i Italien byggdes Miramar i Torekov. Senare skulle det bli en klassiker i Torekov – som café. Huset som byggdes 1917 har en intressant historia – och en intressant inredning. Nu går mitt arbete om huset och dess historia in i sitt slutskede. Som vanligt återstår frågan: finns intresse att se till att materialet blir räddat åt eftervärlden??

Bollklubben som stupade i kriget

Under ytterst enkla förhållande startade de unga fotbollsentusiasterna i Bjäre en förening ”på riktigt”. Detta var på 1930-talet. Ungdomarna gick grundligt till väga. Man hade tagit hem förslag till stadgar – från riksorganisationen. Man valde styrelse osv. Målställningar snickades ihop. Några fiskare hjälpte till med näten till målen. En boll inköptes. Så kunde spelet börja. Klubben deltog även i seriespel. Klubbens historia blev inte lång. Det som tog död på den var 2:a världskriget!!, Spelarna blev inkallade till militärtjänstgöring....!

Allt detta kan vi följa i detalj tack vare att man i klubben hade god ordning på sina papper. Tack vare dessa handlingar har det nu blivit ett manus som är praktiskt taget klart. Återstår ”bara” den vanliga frågan? Kan detta komma till användning?

Vilket nöje att guida i Bjäre!

Häromdagen guidade jag en bussgrupp som kom från östra Skåne och som nu gjorde en rundtur i Bjäre. Vilket nöje att guida i en trakt som denna! Inte minst vid denna årstid med frodig grönska och färgrik blomning. Det är som en resenär konstaterade: Själva färden i bussen blir resans höjdpunkt. Medan jag berättar, bjuder de ständigt växlande vyerna på illustrationer till det man berättar. Talet om jordbruket illustreras av allt det som sker ute på potatisfälten där det är full rulle. Mitt tal om sjöfartens betydelse på segelfartygens tid illustreras av de ofta återkommande vyerna över havet. Talet om vår rika forntidshistoria får sina bilder av de mäktiga bronsåldershögarna . Så kan det fortsättas – guidens tal och de illustrationer som visas upp.